ACADEMICA

REVISTĂ EDITATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

DIRECTOR: ACAD. IOAN-AUREL POP, PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

Nr. 4–5 APRILIE-MAI 2020

Anul XXX • 354–355

DIRECTORI:

Acad. Mihai DRĂGĂNESCU
(director fondator)
octombrie 1990 – ianuarie 1994

Acad. V.N. CONSTANTINESCU
februarie 1994 – ianuarie 1998

Acad. Eugen SIMION
februarie 1998 – aprilie 2006

Acad. Ionel HAIDUC
mai 2006 – aprilie 2014

Acad. Ionel-Valentin VLAD
mai 2014 – decembrie 2017

Acad. Cristian HERA
ianuarie 2018 – aprilie 2018

Acad. Ioan-Aurel POP
mai 2018

CONSILIUL EDITORIAL:

Acad. Ioan-Aurel POP
Acad. Bogdan C. SIMIONESCU
Acad. Victor SPINEI
Acad. Răzvan THEODORESCU
Acad. Victor VOICU
Acad. Ioan DUMITRACHE

Acad. Dan BĂLTEANU
Acad. Cristian HERA
Acad. Constantin IONESCU-TÎRGOVIŞTE
Acad. Eugen SIMION
Acad. Alexandru SURDU
Acad. Maria ZAHARESCU

COLEGIUL DE REDACŢIE:

Redactor-şef
Dr. Narcis ZĂRNESCU

Redactori I:
Dr. Andrei MILCA
Mihaela-Dora NECULA
Elena SOLUNCA-MOISE

SECTOR TEHNIC:

Tehnoredactor
Dr. Roland VASILIU

Operatori-corectori:
Aurora POPA
Monalisa STANCA

Responsabili de număr:
Mihaela-Dora Necula
Andrei Milca
Narcis Zărnescu

E-mail: academica@acad.ro
revista_academica2006@yahoo.com
Adresa web: http://www.acad.ro/academica2002/pag_academica.htm
Tel. 021 3188106/2712, 2713; Fax: 021 3188106/2711

Cuprins

ZIUA ACADEMIEI ROMÂNE
Ioan-Aurel Pop, **Academia Română la 154 de ani** 6

MANIFEST PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT
Scrisoarea conducerii Academiei Române către Ministrul Educației și Cercetării, Monica Cristina Anisie 8

DISCURS DE RECEPȚIE
Octavian Lazăr Cosma, **„Spre muzica românească”** 13
Cornel Țăranu, **Cuvânt de răspuns** 26

TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI
Dan Dascălu, **Valul digitalizării invadează realitatea fizică** 29
Andreas Wild, **Sistemele ciber-fizice – o oportunitate pentru România** 36

TEHNOLOGIA ELECTRONICĂ ÎN NOUA ERĂ DIGITALĂ
Mihai Datcu, **Senzori inteligenți și tehnologia Big Data pentru aplicații spațiale** 42

CONFERINȚĂ-DEZBATERE LA ACADEMIA ROMÂNĂ
Dan Bălteanu, Diana Dogaru, Mihaela Sima, **Efectele schimbărilor climatice asupra mediului și societății. Considerații preliminare** 48

EVENIMENT ACADEMIC
Păun Ion Otiman, **Un proiect atât de necesar pentru restaurarea patrimoniului cultural național** 65

PERSONALITĂȚI ACADEMICE
Jean Askenasy, **Mesaj testamentar al academicianului Solomon Marcus către Academia Română: transdisciplinaritatea** 68

ANIVERSĂRI
Luminița Chivu, **Institutul de Cercetare a Calității Vieții – 30 de ani de la înființare** 70
Ilie Bădescu, **Dimitrie Gusti și Școala sociologică de la București la 100 de ani de la fondare** 72

DOCUMENTE ȘI OPINII
Vasile Vasile, ***Deșteaptă-te, române...* – atestări documentare (II)** 76

CULTURĂ SCRISĂ
Mihaela Racovițeanu, **Înființarea Editurii Cartea Românească în perioada Marii Uniri** 89
Silviu-Constantin Nedelcu, **Donația Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academiei Române** 92

IN MEMORIAM
Alexandru Boboc (1930–2020) 96

APARIȚII LA EDITURA ACADEMIEI 97

GHID PENTRU AUTORI 99

Donaţia Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academiei Române* (I)

*Silviu-Constantin Nedelcu***

1. Profesorul Petre Gârboviceanu

Petre Gârboviceanu s-a născut la 27 iunie 1862, fiind „fiul preotului din Gârbovăţul de Jos, judeţul Mehedinţi”[1]. După absolvirea Seminarului Central din Bucureşti, şi-a continuat studiile universitare (1884–1887) la Leipzig[2], apoi a revenit în ţară „doctor în filosofie, specializat în pedagogie şi licenţiat în teologie”[3], şi a fost încadrat la Seminarul Central şi Şcoala Normală de Băieţi din Bucureşti[4] (Foto 1).

A predat la Şcoala Normală din Bucureşti, îndrumat de profesorul şi mentorul său, Barbu Constantinescu. Întors de la studii, din Germania, „a dus o viaţă aproape austeră – el dorea să dea pildă sobrietăţii şi prin sentimentul răspunderii individuale. A creat impresia unei persoane distante şi aspre; faţă de educaţi avea o atitudine severă, dar părintească”[5].

La Şcoala Normală a funcţionat pentru început în calitate de pedagog şcolar, însă, „din lipsa localului corespunzător unei instituţii de învăţământ întreaga activitate se desfăşura în fostele grajduri şi pivniţe ale fostei Mănăstiri «Sfânta Ecaterina»”[6]. Acesta „dormea în mansarda-dormitor şi servea masa cu normaliştii la subsol. Lumina electrică nu era introdusă, iar aprovizionarea cu apă se făcea din Dâmboviţa; iarna când apa lipsea se folosea zăpadă”[7].

Devenit profesor şi ulterior director, a condus Şcoala Normală între anii 1889–1934[8].

Clădirea şcolii în care a predat Petre Gârboviceanu şi unde se află în prezent Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din

Foto 1. *Profesorul Petre Gârboviceanu (1862–1934)*

Bucureşti „s-a ridicat în câteva etape (1891–1908) prin învingerea greutăţilor de organizare şi finanţare”[9] (Foto 2). Astfel, pe vremea cât acesta a fost director al Şcolii Normale de Băieţi din Bucureşti, împreună cu ceilalţi profesori a „modernizat procesul de învăţământ prin finanţarea şi înzestrarea Muzeului de ştiinţele naturii didactic, cu cărţi pentru bibliotecă şi prin introducerea cinematografului şcolar”[10].

După o bogată activitată desfăşurată la catedră şi în spaţiul public, Petre Gârboviceanu s-a stins din viaţă la 31 decembrie 1934[11].

* *Eveniment desfăşurat cu prilejul sesiunii de primăvară a secţiunii „Carte veche. Conservare. Restaurare” (13 mai 2019, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din Bucureşti)*

** *Dr., bibliotecar, Biblioteca Academiei Române*

Foto 2. *Şcoala Normală de Băieți din București*

Foto 3. *Biblioteca „Petre Gârboviceanu”*

2. Cum a ajuns Biblioteca „Petre Gârboviceanu” în colecţiile Bibliotecii Academiei Române?

Înainte de a prezenta catalogul-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, trebuie să menţionez faptul că nu întâmplător am ajuns la secţiunile reunite ale Asociaţiei Bibliotecarilor din România (ABR), *Carte veche. Conservare. Restaurare* şi *Tehnici pedagogice în Biblioteca Şcolară şi CDI*, deoarece Petre Gârboviceanu a fost deopotrivă profesor şi pedagog şi un liant între teologie, pedagogie şi şcoala românească.

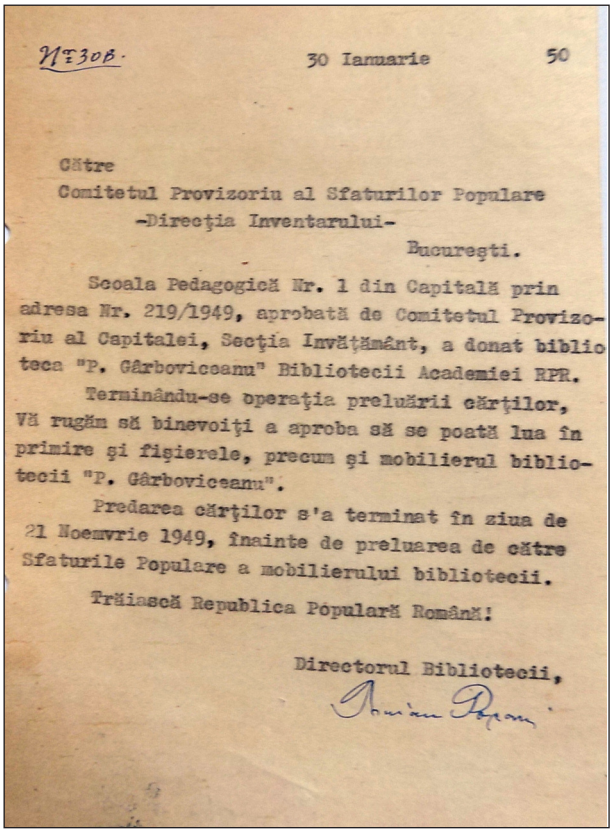
Dacă iniţial am descoperit la Biblioteca Academiei Române acest registru-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, ulterior am identificat în arhiva Academiei Române două documente în legătură cu această bibliotecă şi cu modul în care ea a fost donată instituţiei noastre (Foto 3). Este vorba despre fondul *A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950*, în care am găsit cele două documente şi anume:

1) Adresa Nr. 30B din 30 ianuarie 1950[12];

2) Răspuns Nr. 748/950 din 18 februarie 1950[13].

În prima adresă, către Direcţia Inventarului din cadrul Comitetului Provizoriu al Sfaturilor Populare din Bucureşti, directorul bibliotecii, Traian Popovici, scrie următoarele: „Şcoala Pedagogică Nr. 1 din Capitală prin adresa Nr. 219/1949, aprobată de Comitetul Provizoriu al Capitalei, Secţia Învăţământ, a donat Biblioteca «Petre Gârboviceanu» Bibliotecii Academiei RPR. Terminându-se operaţia preluării cărţilor, Vă rugăm să binevoiţi a aproba să se poată lua în primire şi fişierele, precum şi mobilierul Bibliotecii «Petre Gârboviceanu». Predarea cărţilor s-a terminat în ziua de 21 Noemvrie 1949, înainte de preluarea de către Sfaturile Populare a mobilierului bibliotecii. Trăiască Republica Populară Română!”[14] (Foto 4).

De aici rezultă faptul că procesul de predare a cărţilor către Biblioteca Academiei Române a început în anul 1949 sau, anterior, în 1948, finalizându-se toată operaţiunea la 21 noiembrie 1949.

30 Ianuarie 50

Către
Comitetul Provizoriu al Sfaturilor Populare
-Direcţia Inventarului-
Bucureşti.

Scoala Pedagogică Nr. 1 din Capitală prin adresa Nr. 219/1949, aprobată de Comitetul Provizoriu al Capitalei, Secţia Invăţământ, a donat biblioteca "P. Gârboviceanu" Bibliotecii Academiei RPR.

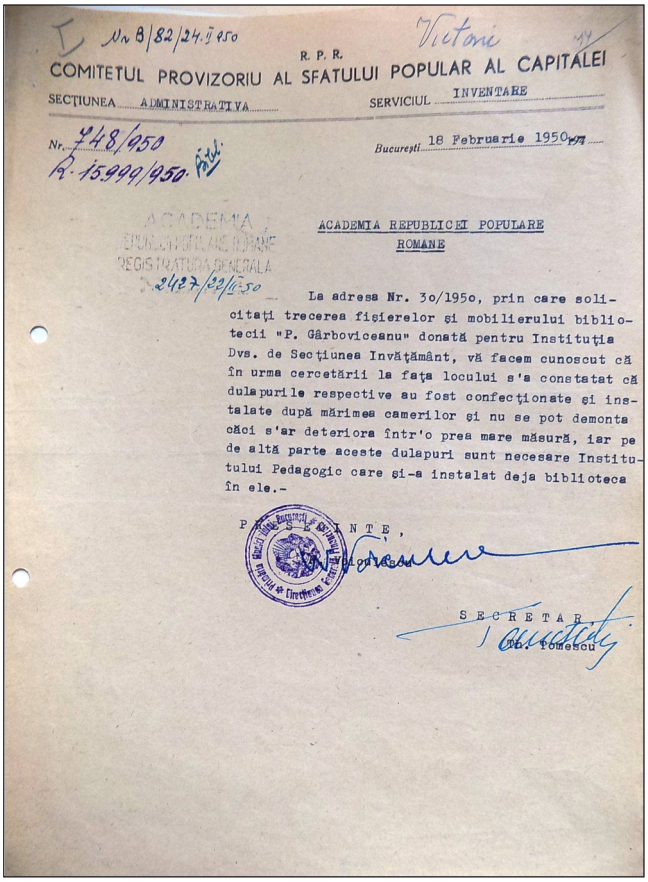
Terminându-se operaţia preluării cărţilor, Vă rugăm să binevoiţi a aproba să se poată lua în primire şi fişierele, precum şi mobilierul bibliotecii "P. Gârboviceanu".

Predarea cărţilor s'a terminat în ziua de 21 Noemvrie 1949, înainte de preluarea de către Sfaturile Populare a mobilierului bibliotecii.

Trăiască Republica Populară Română!

Directorul Bibliotecii,

Foto 4. *Adresa de donație*
a *Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”*

R. P. R.
COMITETUL PROVIZORIU AL SFATULUI POPULAR AL CAPITALEI
SECȚIUNEA ADMINISTRATIVĂ SERVICIUL INVENTARE
Nr. 748/950
Nr. 15.999/950
București 18 Februarie 1950
ACADEMIA REPUBLICEI POPULARE ROMÂNE
REGISTRATURA GENERALĂ 2427/22/II-50
ACADEMIA REPUBLICEI POPULARE ROMÂNE
La adresa Nr. 30/1950, prin care solicitați trecerea fișierelor și mobilierului bibliotecii "P. Gârboviceanu" donată pentru Instituția Dvs. de Secțiunea Învățământ, vă facem cunoscut că în urma cercetării la fața locului s'a constatat că dulapurile respective au fost confecționate și instalate după mărimea camerilor și nu se pot demonta căci s'ar deteriora într'o prea mare măsură, iar pe de altă parte aceste dulapuri sunt necesare Institutului Pedagogic care și-a instalat deja biblioteca în ele.-
PREȘEDINTE,
SECRETAR,
Th. Tomescu

Foto 5. *Răspunsul către Academia Republicii Populare Române*

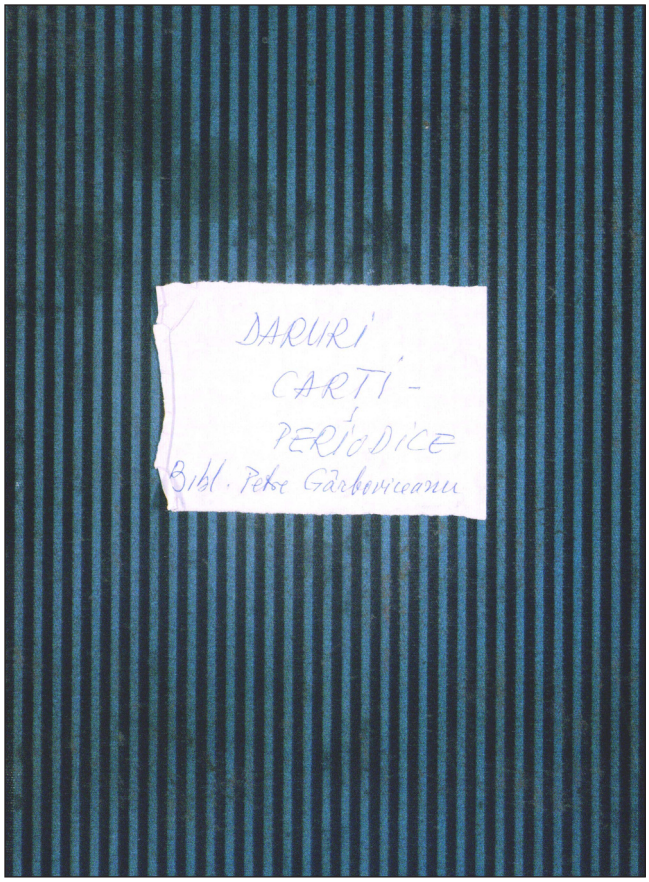

Foto 6. *Registrul-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”*

În răspunsul cu nr. 748/950, din 18 februarie 1950, dat de Serviciul Inventare, Secția Administrativă a Comitetului Provizoriu al Sfatului Popular al Capitalei, către Academia Republicii Populare Române, se spun următoarele: „La adresa Nr. 30/1950, prin care solicitați trecerea fișierelor și mobilierului bibliotecii «P. Gârboviceanu» donată pentru instituția Dvs. de Secțiunea Învățământ, vă facem cunoscut că în urma cercetării la fața locului s-a constatat că dulapurile respective au fost confecționate și instalate după mărimea camerilor și nu se pot demonta căci s’ar deteriora într-o prea mare măsură, iar pe de altă parte aceste dulapuri sunt necesare Institutului Pedagogic care și-a instalat deja biblioteca în ele”[15]. Documentul este semnat de Voiculescu, președinte, și Th. Tomescu, secretar[16] (Foto 5).

3. Registrul-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”

Pe copertă este lipită o etichetă scrisă de mână: „DARURI CĂRȚI – PERIODICE Bibl[ioteca]. Petre Gârboviceanu”[17] (Foto 6). Acest catalog al donației Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academeiei Române conține un număr de 113 file, scrise pe față-verso.

Pe filele 1^{r}–108^{r} sunt notate sub forma unui tabel un număr de 9190 de titluri de cărți.

Pe prima filă apare scris: „Inventarul cărților din Biblioteca «Petre Gârboviceanu»”[18].

Tabelul 1 conține următoarele rubrici: **Nº**, **Format, Numele autorului și titlul cărții**, **Locul și anul**, **Volum**, **Dublet**, **Valoarea cărții**.

De la fila 109^{r} până la fila 112^{v} sunt notate revistele existente în colecția bibliotecii, în număr de 310 titluri.

Pe fila 109^{r} apare scris: „Inventarul Revistelor din Biblioteca «Petre Gârboviceanu»”[19].

Rubricile Tabelului 2 diferă puțin față de cele anterioare, unde erau prezentate cărțile conținute: **Nº**, **Format**, **Numele revistei**, **Anul**, **Locul**, **Volume**, **Observații**.

Pe ultima filă este lipită o etichetă cu următoarea însemnare de mână: „Prezentul registru

Tabelul 1

№	Format	Numele autorului şi titlul cărţii	Locul şi	anul	Volum	Dublet	Valoarea cărţii

Tabelul 2

№	Format	Numele revistei	Anul	Locul	Volume	[Observaţii

inventar cuprinde 114 file numerotate şi ... (indescifrabil). Director G.... (indescifrabil) Contabil şef... (indescifrabil)”[20].

O cercetare a conţinutului acestui registru-inventar va fi continuată într-un număr viitor al revistei.

Note

1. Paul Grigoriu, *Din istoricul învăţământului românesc. Profesorul Petre Gârboviceanu în contextul culturii naţionale*, în „Bucureşti. Materiale de istorie şi muzeografie”, Vol. XVIII, Bucureşti, Muzeul Municipiului Bucureşti, 2004, p. 299. Disponibil online: http://bmim.muzeulbucurestiului.ro/fisiere/18-Bucuresti-Materiale-de-Istorie-si-Muzeografie-XVIII-2004.pdf [accesat la: 12 mai 2019].
2. *Ibidem*, p. 299.
3. *Ibidem*, p. 299.
4. *Ibidem*, p. 299.
5. *Ibidem*, p. 302.
6. *Ibidem*, p. 300.
7. *Ibidem*, p. 300.
8. *Ibidem*, p. 299.
9. *Ibidem*, p. 305.
10. *Ibidem*, p. 305.
11. *Ibidem*, p. 299.
12. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 93.
13. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.
14. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 93.
15. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.
16. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.
17. Coperta faţă a manuscrisului Registrului-inventar al donaţiei Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” din Biblioteca Academiei Române.
18. Biblioteca Academiei Române, Registrul-inventar al donaţiei Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, f. 1.
19. *Ibidem*, f. 109[r].
20. *Ibidem*, f. 114[r].